स्वातंत्र्याचा अमृत महोत्सव

महाराष्ट्र शासन
मत्स्यव्यवसाय विभाग, रत्नागिरी

सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय, रत्नागिरी ,परटवणे, मिऱ्याहायवे रोड, पालकर हॉस्पिटल पाठीमागे, रत्नागिरी. 415 612
दूरध्वनी / फॅक्सक्र. 02352 / 233726, Email:-acfrtn@rediffmail.com

जा.क्र.सआमर/ तां2./1468 /2024 दिनांक:- 08/02/2025

कार्यालयीन आदेश —

विषयः संयुक्त सागरी व्यवस्थापन अंतर्गत कृत्रिम रीफ संरक्षण व देखभालकरिता मच्छिमार सहकारी संस्थांना निधी उपलब्ध करुन देणेबाबत.

वाचा : जा. क्र. मत्स्य/प्रा.ऊ.म.मु./तां-०१/३५०/२०२५ दि. ०३/०२/२०२५

उपरोक्त संदर्भांकीत विषयान्वये लहान मच्छिमारांचे उत्पन्न वाढविणे तसेच किनारपट्टीवरील मत्स्यव्यवसाय पुनरूत्पादन करण्याच्या दृष्टीने केंद्र शासनासने प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा अंतर्गत नवीन उपघटक "Promotion of sustainable fisheries and Livelihoods through Artificial reefs" कार्यक्रम सर्व जिल्हा कार्यालयांमार्फत यशस्वीरित्या राबविण्यात आलेला आहे. केंद्र शासनामार्फत प्राप्त झालेल्या उद्दिष्ट १८२ ठिकाणी कृत्रिम रीफ स्थापन करण्यात आलेले आहेत. त्यापैकी रत्नागिरी जिल्ह्याच्या किनारपट्टीवर 44 कृत्रिम रीफची स्थापना करण्यात आलेल्या आहेत. प्रधानमंत्री मत्स्यसंपदा योजनेंतर्गत स्थापित केलेल्या कृत्रिम रीफची देखरेख व संरक्षण होण्याच्या दृष्टीने स्थानिक मच्छीमार सहकारी संस्थांच्या माध्यमातून त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील कृत्रिम रीफ संवर्धनासाठी दत्तक देणे व संयुक्त सागरी व्यवस्थापन व्यवस्थापन (Joint Sea Management) अंतर्गत देखभाल निधी देणे प्रस्तावित आहे.

रत्नागिरी जिल्ह्याच्या किनारपट्टीवर पुढीलप्रमाणे 44 कृत्रिम रीफची स्थापना करण्यात आलेली असुन प्रति रीफ रु.१.०० लक्ष याप्रमाणे निधी मच्छिमार सहकारी संस्थाना वितरीत करणेकरीता मान्यता प्रदान करण्यात आली आहे:-

अ.क्र.	रत्नागिरी जिल्हा कार्यक्षेत्र	कृत्रिम भित्तीका पाखरण करण्यात आलेल्या ठिकाणांची संख्या	मच्छिमार संस्थाना वितरित करावयाचा निधी
1	रत्नागिरी	4	4,00,000
2	जयगड	10	10,00,000
3	दाभोळ	12	12,00,000
4	गुहागर	12	12,00,000
5	साखरीनाटे	6	6,00,000
	एकूण	44	44,00,000

सदर निधी वाटपाकरीता अटी व शर्ती:-

अ) सर्व मच्छिमार सहकारी संस्थांचे संमतीपत्र, MoU घेणे अनिवार्य

ब) मच्छिमार सहकारी संस्थांच्या बँक खात्यावर फक्त DBT द्वारे निधी वितरीत करणे

क) मच्छिमार सहकारी संस्थांना कृत्रिम भित्तीका देखभाल व संरक्षण यासाठी उपलब्ध करुन देण्यात आलेला निधी हा संबंधित बाबींवर कार्यक्षेत्रातील परवाना अधिकारी यांच्या परवानगी शिवाय खर्च करु नये.

Scanned with OKEN Scanner

ड) कृत्रिम रीफ दत्तक घेणा-या संस्थांना दत्तक घेतलेल्या प्रती रीफकरीता रु.१.०० लक्ष या दराने निधी वितरीत करणे.

इ) संयुक्त समुद्र व्यवस्थापन (Joint Sea Management) अनुषंगाने या कार्यालयाचे पत्र क्र.मत्स्य/सा/०५३१०१/१४०८/२०२३ दि.०९/०७/२०२४ अन्वये निर्गमीत करण्यात आलेल्या खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक तत्वे (Guidelines) पालन करणे :-

संयुक्त सागरी मत्स्यव्यवस्थानाची उदिष्टे:

१) सागरी मासेमारी चिरकाळ शाश्वत ठेवण्यासाठी शास्त्रोक्त पध्दतीने व्यवस्थापन.

२) नियोजनबद्ध व्यवस्थापनामध्ये अवलंबून असलेल्या ग्रामस्थांचे योगदान घेणे व त्यांच्या उपजिविका साधनांचा विकास करणे.

३) मत्स्यव्यवसाय विभाग व स्थानिक जनता यांच्यातील सहजीवन वाढवून परस्पर सहकार्य वृध्दींगत करणे.

४) त्यासाठी अवलंबितत्व असलेल्या गाव समूह तयार करुन अशा संस्थां शासन व संशोधन संस्था इत्यादीमध्ये करारनामे करणे, सदर क्षेत्राबाबत सूक्ष्म व्यवस्थापन आराखडा (Micro Plan) तयार करणे, सदर समूहांना आवश्यक प्रशिक्षण देणे,

५) योजनेच्या माध्यमातून प्राप्त होणारे उत्पन्न मत्स्य संवर्धन व सदर समूहाच्या विकासासाठी वापरणे.

६) केंद्र / राज्य शासनाच्या विविध विभागांच्या योजनेतील तरतुदींची सांगड (Convergence) घालणे.

संयुक्त सागरी व्यवस्थापन प्रकल्पाची अंमलबजावणी:-

१) संयुक्त सागरी व्यवस्थापन प्रकल्प व सागरी मत्स्यव्यवसाय संवर्धन सह व्यस्थापन समिती आयुक्त मत्स्यव्यवसाय विभाग मुंबई यांचे नियंत्रणाखाली राहील. योजनेचा वार्षिक आराखडा तयार करणे, आवश्यक निधीची मागणी करणे व वितरीत करणे, कामांचे मूल्यमापन करणे, प्रकल्पात आवश्यक बदल असल्यास पूर्व मान्यतेने बदल करणे व त्याबाबत शासनास आवश्यक तो अहवाल सादर करणे, प्रकल्पाचे सर्वसाधारण नियंत्रण करणे इत्यादी बाबी त्यांच्या अधिनस्त राहतील..

२) ज्या गावचे / वस्तीचे क्षेत्रात समुद्र आहे, तेथे सामूहिक स्वरुपाचे फायदे देण्यासाठी मच्छीमार समुह व मच्छीमार सहकारी संस्थाचे बळकटीकरण करुन गरजे नुसार प्रकल्पाची उभारणी करुन सागरी मत्स्यव्यवसाय संवर्धन योजनाः योजना राबवण्यात येईल. यासाठी संयुक्त व्यवस्थापने समिती स्थापन करण्यात येईल. सदर समितीची एक कार्यकारिणी अस्तित्वात राहील.

संयुक्त सागरी व्यवस्थापन समिति:-

१	संबंधित जिल्हयाचे मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी /मत्स्यव्यवसाय प्रशिक्षण अधिकारी	अध्यक्ष
२	मच्छिमार संस्थेचे चेअरमन	
3	पारंपरिक मच्छिमारांचे प्रतिनिधि	सदस्य
४	गावातील ग्रामसेवक	सदस्य
५	बंदर पर्यवेक्षक	सदस्य
6	सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकारी (परवाना अधिकारी)	सदस्य
		सदस्य सचिव

सदर संयुक्त सागरी व्यवस्थापन समिती शाश्वत मासेमारी व उपजिविका संदर्भात शासनाच्या सागरी मासेमारी/मत्स्योत्पादन वाढविण्यासाठी राबविण्यात येणाऱ्या खालील विविध योजना बाबत जिल्हा मत्स्यव्यवसाय कार्यालय व संबंधित मच्छीमारी गाव/लाभार्थी संस्थामधील संनियंत्रणाचे (दुव्याचे) काम करेल.

१) स्वच्छ सागर निर्मळ सागर

२) "Promotion of Sustainable Fisheries and Livelihood through Artificial Reefs" च्या द्वारे उभारणी केलेल्या १ भित्तीका चे व्यवस्थापन करणे.

३) समुद्री शेवाळ/कालवे व शिंपले पालन

४) समुद्रामध्ये पिंजऱ्यातील मत्स्यपालन

उत्सर्जित करणा अधिसूचनेद्वारे प्रति आणि

Scanned with OKEN Scanner

५) सी रेन्चींग (Sea Ranching)

६) समुद्री किनारी मत्स्य पर्यटन विकास

७) समुद्रात / खाडीत / नदीत किनारी भुत जाळे/प्लास्टीक निर्मुलन

८) शाश्वत मासेमारी व उपजिविका संदर्भात योजनेचा प्रचार करणे व जनजागृती करणे,

९) Climate Resilient Coastal Fisherman Village" साठी विविध योजना सुचविणे.

१०) संरक्षित दुर्मिळ सागरी प्रजाती बाबत जनजागृती

११) पावसासाठी मासेमारी बंदीबाबत जनजागृती

१२) सागरी मासेमारी नियमन अधिनियम सुधारणा २०२१/अवैध मासेमारी पद्धती

संयुक्त सागरी व्यवस्थापनः-

महाराष्ट्राच्या लगत असलेल्या अरबी समुद्रात संयुक्त मत्स्य व्यवस्थापन उपक्रम राबविण्यात येत आहे. याद्वारे लोकसहभागातून सामुदायिक पद्धतीने मत्स्य संपदेचे संरक्षण करण्याचा मानस आहे. या संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाद्वारे मच्छिमार समुदायाच्या सहभागातून शाश्वत आणि जबाबदार मासेमारीच्या पद्धत्तीच्या समर्थन तसेच जबाबदार मासेमारीचा प्रचार करण्यात येईल.

१) संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाच्या माध्यमातून पारंपारिक मासेमारी करणाऱ्या व्यक्तीच्या हिताचे संरक्षण करण्याचे आणि शाश्वत मासेमारीसाठी, मासेमारीच्या आकारमानाचे विनियमन करणे, लहान मासे व कोवळी मासे पकडण्याचे टाळणे यांसारख्या उत्तम व्यवस्थापन पद्धतींचा अंगीकार करुन मत्स्य साठ्याचे संवर्धन करणे अपेक्षित आहे. याद्वारे शासनाने निर्गमित केलेल्या दि. ०२/११/२०२३ च्या माशांच्या किमान कायदेशीर आकारमानासंबंधी शासन आदेशाचे पालन करणेबाबत संयुक्त व्यवस्थापन समितीद्वारे महत्त्वपूर्ण प्रयत्न करणे अपेक्षित आहे.

२) सागरी परिसंस्थेमध्ये सोडून देण्यात आलेले, हरवलेले व फेकून देण्यात आलेले मासेमारी जाळे मोठ्या प्रमाणात आढळतात. प्रत्येक वर्षी जगभरात १ लक्ष सागरी सस्तन प्राणी व कासवे तसेच १ दशलक्ष सागरी पक्षी यांचा मृत्यु अश्या मासेमारी जाळ्यामुळे होतो. मासेमारी वापरण्यात येणारे जाळे हे अविघटनशील आहे. सागरी परिसंस्थेमध्ये सोडून देण्यात आलेले, हरवलेले व फेकून देण्यात आलेली जाळी पर्यावरणास अतिशय घातक असते. याकरीता सदरची जाळी समुद्रात सोडून न देणे, अशी समुद्रातून जाळी बाहेर काढणे, याबाबत मच्छिमारांमध्ये जनजागृती करणे इ. कार्ये संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाद्वारे लोकसहभागातून करावयाचे आहे.

३) कृषि व पदुम विभागाच्या दि. २१/१२/२०१८ व दि.०८/०१/२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये वन्यजिव संरक्षण कायदा अधिनियम १९७२ अंतर्गत ऑलिव्ह रिडले कासव, ग्रीन सी कासव, लॉगर हेड कासव, हॉक्सबिल कासव पॉक्यूपाईन रे (काटदेर पाकट), व्हेल शार्क, गैन्जेटीक शार्क, पाँडेचरी शार्क, सॉ फिश, जेंट गिटार फिश, लेटर बैंक कासव, डॉल्फीन व व्हेल शार्क (सर्व समुद्री सस्तन प्राणी यांस दुर्मिळ प्रजाती म्हणून घोषित करण्यात आलेले आहे. या दुर्मिळ प्रजातीचे संरक्षण करणे आवश्यक आहे याकरीता स्थानिक मच्छिमारांच्या सहभागातून दुर्मिळ प्रजातीच्या संरक्षणासाठी पाठींबा प्राप्त करुन घेणे शक्य आहे. याबाबत राज्यातील स्थानिक किनारपट्टीवरील मच्छिमारांच्या संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाद्वारे मच्छिमारांमध्ये सकारात्मक चर्चा घडवून सागरी परिसंस्थेचे शाश्वत संतुलन राखणे शक्य होईल. याकरिता प्रयत्न करावेत.

४) शात्रीय तत्त्वावर मासेमारीचे नियमन करण्यासाठी आणि मासेमारीचा व्यवसाय करणाऱ्या निरनिराळ्या वर्गातील व्यक्तींच्या आणि विशेषता पारंपारिक जाळी वापरुन मासेमारीचा व्यवसाय करणाऱ्या व्यक्तींच्या हितसंबंधाचे संरक्षण करण्यासाठी, मासेमारीवर नियंत्रण ठेवणे यासारख्या उत्तम व्यवस्थापन पध्दतीचा अवलंब करुन माशांचे जतन करणे आणि समुद्रावर कायदा व सुव्यवस्था राखणे, यासाठी पर्ससीन जाळी यांचा वापर करण्याऱ्या यांत्रिक तसेच यंत्रचलीत मासेमारी नौकांवर जनरेटर अथवा जनरेटरशिवाय चालणारी विनाशिकारी मासेमारी पध्दती, ज्यात बुल व पेअर ट्रॉलिंगचा समावेश आहे, तसेच पाण्याखाली बुडीत अथवा पाण्याच्या पृष्ठभागावर तरंगते कृत्रिम दिवे/एलईडी लाईट माशांना आकर्षित करणारे दिवे किंवा कोणतीही इतर प्रकाश

Scanned with OKEN Scanner

उत्सर्जित करणारी कृत्रिम साधने / उपकरणे, बसविणे अथवा त्यांच्या कार्यान्वयास शासनाचे दि. २७/०४/२०१८ च्या अधिसूचनेद्वारे प्रतिबंध घालण्यात आला आहे. याबाबत स्थानिक मच्छिमारांच्या संयुक्त सागरी व्यस्थापनांद्वारे नैसर्गिक संसाधन आणि जैव विविधता संवर्धनाद्वारे सागरी उत्पादकता व वाढविणे व नैसर्गिक ससाधने संरक्षित करणे, याकरीता मच्छिमारांमध्ये मोठ्या प्रमाणात जनजागृती करावी. यांची उद्दिष्टे प्राप्त करुन घेणेसाठी स्थानिक मच्छिमारांचा सक्रीय सहभाग करून घ्यावा.

५) मासळीच्या साठ्याचे जतन तसेच मच्छिमारांची जिवित व वित्त यांचे रक्षण करण्याच्या हेतूने महाराष्ट्र सागरी मासेमारी नियमन अधिनियम १९८१ अन्वये अंतर्गत दि.०१ जून ते ३१ जुलै या कालावधीमध्ये राज्याच्या जलधी क्षेत्रात यांत्रिक मारोमारी नौकास पावसाळी मासेमारी बंदी घालण्यात आली आहे. पावसाळी कालावधीत मासळीच्या जिवांना प्रजोत्पादनास पोषक वातावरंण असते. या कालावधीत मासेमारी बंदीमुळे मासळीच्या बीज निर्मिती प्रक्रियेस वाव मिळून मासळीच्या साठ्याचे जतन होते. तसेच या कालावधीत खराब वादळी हवामानामुळे होणारी मच्छिमारांची जिवित व वित्त हानी मासेमारी बंदीमुळे टाळता येणे शक्य होते. मासळीच्या साठयाचे जतन व मच्छिमाराांची जिवित व वित्त हानी मासेमारी बंदीमुळे टाळता येणे शक्य होते. मासळीच्या साठ्याचे जतन व मच्छिमारांची जिवित व वित्त हानी टाळणे याकरीता संयुक्त सागरी व्यवस्थापन एक महत्वाचे कार्य करू शकेल, लोक सहभागातून मासेमारीवर देखरेख आणि पाळत ठेवणे, बेकादेशीर व अवैध तसेच अनुचित व अनियन्त्रित मासेमारीचा सामना करण्यासाठी संयुक्त सागरी व्यवस्थापन हे मजबूत प्रणाली ठरु शकेल व याकरिता उपाय योजावेत.

६) संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाने स्थानिक मच्छिमार सहकारी संस्थेचा, त्यामधील मच्छिमार सभासद, स्थानिक ग्रामपंचायतीचा सहभाग करुन घ्यावा. उपरोक्त नमूद केल्याप्रमाणे राज्यातील सागरी जिल्हयांच्या लगत सागरी क्षेत्रात लहान मच्छिमारांचे उत्पन्न वाढविणेसाठी तसेच मत्स्यव्यवसाय पुनरुत्पादन करण्याच्या दृष्टीने १८२ कृत्रिम भित्तिका स्थापन करण्यात आल्या आहेत. सदरच्या कृत्रिम मित्तिका टाकल्यानंतर त्याचे संवर्धन, संरक्षण व देखरेख करण्याचे काम संबंधीत मच्छिमार सहकारी संस्था यांचेद्वारे संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाद्वारे करण्यात येईल. संबंधित स्थानिक मच्छिमार सहकारी संस्थेस कृत्रिम भित्तिका दत्तक म्हणून देण्यात येईल. या संयुक्त सागरी व्यवस्थापन समितीने त्यांना प्राधिकृत केलेल्या कृत्रिम मित्तिकेची संपूर्ण जबाबदारी घेऊन त्यांचे संवर्धन, संरक्षण व देखरेख करावी. या कृत्रिम मित्तिकेच्या परिसरातील ५० मिटरच्या परिक्षेत्रात कोणत्याही मासेमारी नौकेस मासेमारीपासून परावृत्त करावे. याकरीता चारही बाजूस लाईट-बोये लावून इशारे लावण्याची व्यवस्था करावी. याकरीता स्थानिक मच्छिमारांमध्ये जनजागृती करावी. कृत्रिम मित्तिके ही मासळीसाठी प्रजननाचे क्षेत्र म्हणून संबंधीतानी स्वत:हून घोषित करावे.

७) सागरी परिसंस्थेतील प्लास्टिक प्रदूषण ही अतिशय संवेदनशील बाब आहे. प्लास्टिक जाळे हे अविघटनशील असून यामधून काही कालावधीनंतर बाहेर पडणाऱ्या विषारी घटकांमुळे मोठ्या प्रमाणावर सागरी प्रदूषण होते. सागरी परिसंस्थेमधील संचयन झालेले प्लास्टिक ही जागतिक समस्या झाली आहे. या समस्येमुळे सागरी पर्यावरण व जैवविविधता यावर विपरित परिणाम होत आहे. महाराष्ट्र राज्याच्या समुद्रात मोठ्या प्रमाणात प्लास्टिक पिशव्या, बाटल्या, प्लास्टिक कचरा इ. आढळून येत आहे. यामुळे सागरी परिसंस्थेतील प्राणी व मासे यांस धोका निर्माण झाला आहे. यासाठी समुद्रात प्लास्टिक कचरा टाकण्यास जनतेस परावृत्त करणे, किनाऱ्यावर आलेला कचरा गोळा करुन त्याची विल्हेवाट लावणे, मासेमारी करतांना जाळ्यात येणाऱ्या प्लास्टिकचे नौकेवर गोळा करुन किनाऱ्यावर एकत्रित करुन त्यांची विल्हेवाट लावणे इत्यादीकरीता मच्छिमारांमध्ये जनजागृतीद्वारे सहभाग करुन करुन त्याची अंमलबजावणी करणे संयुक्त सागरी व्यवस्थापनाद्वारे प्रभावशील कार्य ठरु शकेल. त्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.

८) प्रत्येक कृत्रिम रीफ (Artificial reef) च्या ठिकाणा पासून 100 मिटर व्यासाचे अंतर Geo Mapping करून बलून बोयाद्वारे सिमांकित (Demarcation) करावीत व सादर क्षेत्र मरीन बोया रिजर्व पार्क संबोधून ते मासेमारी निषिद्ध क्षेत्र (No Fishing Zone) म्हणून घोषित करण्यात यावे.

९) समुद्रातील संरक्षित दुर्मळ प्रजातीचे संवर्धन, LESS ABUNDANT झालेल्या वाणिज्यिक मत्स्य प्रजातीचे संवर्धन उदा, सिल्वर पापलेट इत्यादी, लोकसहभागातून करण्याच्या दृष्टीने करण्याच्या स्थानिक मच्छीमार सहकारी संस्थांना मरीन बोया

Scanned with OKEN Scanner

रीजर्व पार्क चे व्यवस्थापन क्षेत्र दत्तक घेण्यास प्रवृत्त करणेबाबतची कार्यवाही करावी. सदर मच्छीमार गावा समोरील जलधी क्षेत्रात असणाऱ्या मरीन रीजर्व पार्क क्षेत्र वगळून उर्वरीत क्षेत्रात संबंधीत असणाऱ्या संस्थेच्या सभासदांना MLS च्या वापर करुन मासेमारीसाठी मुभा राहील.

उपरोक्त प्रमाणे संयुक्त सागरी व्यवस्थापन कृत्रिम भित्तीकेचे संरक्षण व देखभालीकरीता संबंधित मच्छीमार सहकारी संस्थांना देण्यात येणारा निधी व याबाबत करावयाच्या संपूर्ण अंमलबजावणीकरीता मा. प्रादेशिक उपायुक्त मत्स्यव्यवसाय, मुंबई यांना नोडल अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. मा. प्रादेशिक उपायुक्त मत्स्यव्यवसाय, मुंबई यांनी कार्यालयीन आदेशात नमुद केलेल्या अटी व शर्तीप्रमाणे सदरचा निधी संबंधित मच्छीमार सहकारी संस्था यांना वितरीत करण्यात येत आहे. व याबाबत संयुक्त सागरी व्यवस्थापन कामाचा आढावा संबंधित मच्छीमार सहकारी संस्थाकडून दरमहा न चुकता प्रत्येक महिन्याच्या 3 तारखेस आपल्या अभिप्रायासह जिल्हा कार्यालयास सादर करावा.

(सा. वि. कुवेसकर)
सहाय्यक आयुक्त मत्स्यव्यवसाय(तां.)
रत्नागिरी

प्रत माहितीस्तव व उचित कार्यवाहीस्तव –
सहाय्यक मत्स्यव्यवसाय विकास अधिकरी (परवाना अधिकारी), रत्नागिरी / गुहागर / जयगड / साखरीनाटे / दाभोळ

1. जय भारत मच्छिमार सहकारी संस्था मर्यादित पालशेत ता. गुहागर
2. श्री. टाळकेश्वर सहकारी मच्छिमार व्यवसायिक संस्था मर्यादित, अंजनवेल ता. गुहागर
3. त्रिमूर्ती श्रमिक मच्छिमार सहकारी संस्था मर्यादित, अडूरकोंड बोऱ्या, ता. गुहागर
4. साखरी आगर हेदवी गट मच्छिमार सहकारी संस्था, साखरीआगर ता. गुहागर
5. नवलाई मच्छिमार सहकारी संस्था मर्यादित, हेदवी हेदवतड ता. गुहागर
6. अड्डुर कोंडकारूळ पंचक्रोशी मच्छिमार सहकारी संस्था, कोंडकारूळ, ता. गुहागर
7. पंचनदी मच्छिमार सहकारी संस्था, पंचनदी ता. दापोली
8. बुर्रोंडी मच्छिमार सहकारी संस्था, बुर्रोंडी ता. दापोली
9. सुवर्णदुर्ग फिशिंग ट्रेडिंग अँड क्रेडिट सहकारी संस्था, हर्णे ता. दापोली
10. सागरपुत्र मच्छिमार सहकारी संस्था, वाल्मिकीनगर पाजपंढरी ता. दापोली
11. ओंकार मच्छिमार सहकारी संस्था मर्यादित, उटंबर केळशी ता. दापोली
12. दाभोळ खाडी मच्छिमार सहकारी संस्था, दाभोळ ता. दापोली
13. विठ्ठलरखुमाई स्वयंसहायता महिला समूह, आंबोळगड, ता, राजापूर
14. जय गगनगिरी स्वयंसहायता महिला समूह, आंबोळगड ता. राजापूर
15. गोळप मोहल्ला मच्छिमार सहकारी संस्था गोळप, ता. रत्नागिरी
16. चंडिका मच्छिमार सहकारी संस्था जयगड, ता. रत्नागिरी
17. मत्स्यगंधा सहकारी संस्था जयगड, ता. रत्नागिरी
18. त्रिमूर्ती मच्छिमार संस्था नंदिवडे, जयगड
19. भारत मच्छीमार सहकारी संस्था, आरे, ता.जि.रत्नागिरी
20. वेळणेश्वर मच्छीमार सहकारी संस्था, वेळणेश्वर
21. पूर्णगड मच्छीमार सहकारी संस्था, पूर्णगड ता. रत्नागिरी
22. अष्टविनायक स्वयंसहायता महिला समुह
23. स्वानंदी महिला स्वयंसहायता समुह

Scanned with OKEN Scanner